

PIIUU STEFAN

Pedologie

Editura Ceres, Bucuresti, 1980

(Pedológia)

Az igen ügyesen megszerkesztett könyv a talajtannak főleg azokat a részeit tárgyalja, amelyek régebben is és ma is pedológia címszó alatt a talaj genetikájának, morfológiájának, földtani tulajdonságainak és osztályozásának egyes kérdéseivel foglalkoznak.

Kevésbé tárgyalja a könyv, vagy teljesen mellőzi a talajnak a mikrobiológiával, növénytáplálkozással, tápanyagforgalommal kapcsolatos tulajdonságait és folyamatait. Valószínűleg a könyv alkalmazkodik egyetemi vagy felsőoktatási tantervekhez, amelyekben főleg a tárgyalt kérdések szerepelnek.

A könyv mondanivalója jól érthető. Igen tömör és didaktikusan összeállított fejezetei gyors áttekintést nyújtanak a talajtan tárgyalt kérdéseiről.

A bevezető fejezetben röviden méltatja a pedológia jelentőségét a mezőgazdasági termelés szempontjából. Ezek után tér rá a talajképződés tényezőire; csoportosítása bizonyos modifikációkkal a klasszikus felfogáshoz hasonló.

A következő két fejezetben a talajmineralógia és a talaj szerves anyaga szerepel. Ezek és az előző fejezet képezik a könyv legdinamikusabb részét. Ki kell emelni a humusz szerkezetét bemutató kitűnő ábrákat. „A talajszelvények” című fejezet valószínűleg a későbbi sorra kerülő osztályozások alátámasztását célozza. Sajnálatos, hogy ebből a fejezetből hiányoznak az egyes szelvényeket bemutató képek, melyek pedig elősegítenék a jobb megértést.

A talajkémiáról szóló fejezet megelőzi a talajfizikait. Ennek a csoportosításnak több előnye van, pl. így jobban megérthető a szerkezeti elemek aggregálódása a talajban. E fejezetek jó példái annak, hogyan lehet tömören, röviden korszerű, világos képet adni e sok könyvben túlzottan bonyolult témakör-ről. A kolloidika tárgyalása is rövid, de kitűnően fogalmazott, jól érthető. Igen jó az aciditásról szóló rész egyszerű, és a növénytermelési vonatkozású fejezete, csak a titrálható aciditás ismertetése elnagyolt, és nem abból vezeti le a savanyú talajok javításához szükséges mérsadagokat. A pufferképesség leírását igen jó ábrákkal teszi világossá. A redoxpotenciálról túl rövid, de érthető képet nyújt.

A talajfizika is rövid, de teljes, bár szintén elég statikus szemléletű fejezet. A fizikai talajféleségeket az osztályozás növénytermelési szempontból fontos talajszintjeinek szemszögéből tárgyalja. A fiziko-mechanikai fejezet konzisztencia, plaszticitás-tapadás, duzzadás és talajellenállás alfejezetei a talajművelést korszerűsítik. A növények vízzel való ellátásáról szóló rész a különböző szívóerőkkel, a tenzió különbségeken és gravitációs porozitáson alapuló vízvezetéssel, pF-görbékkel, vízkapacitási állandókkal, vízgazdálkodási típusokkal, hő- és levegő-gazdálkodással foglalkozik.

Az utolsó fejezetek az emberi beavatkozásokról, térképezésről és bonitálásról nyújtanak értékes felvilágosítást.

A könyv legnagyobb része a talajosztályozással foglalkozik. Röviden ismerteti a szovjet, valamint az amerikai osztályozási rendszert. Sajnálatos, hogy hiányzik a könyvből a FAO—UNESCO osztályozás, és a Világtérkép ismertetése. Igen részletesen tárgyalja a román talajosztályozást, melyben felismerhetők más, nemzetközi osztályozás egyes elemei is.

Az új román talajosztályozás vázlata:

I. Mollisols: humuszkarbonát-talaj, csernozjom-barna erdőtalaj, csernozjom agyagbemosódással, réti csernozjom, rendzina, pszeudorendzina.

II. Argiluvissols: vörösbarna agyagbemosódásos talaj, barna agyagbemosódásos talaj, podzolos barna erdőtalaj, erősen podzolos barna erdőtalaj, agyagbemosódásos réti talaj.

III. Cambisols: Ramann-féle barnaföld, terra rossa, savanyú nem podzolos barna erdőtalaj.

IV. Spodosols: Vaskőfokos barna erdőtalaj, hegyi podzol.

V. Umbrisols: savanyú feketeföld, barna (vulkáni) tufatalajok, ranker.

VI. Hidromorf sols: tavi iszaptalaj, hegyi réti talaj, lejtő réti talaj, pszeudoglejes barna erdőtalaj.

VII. Halomorf sols: szoloncsák, szolonyec.

VIII. Vertisols: fekete repedező agyagok.

IX. Entisols (a talajképződés kezdetén tartó talajok): köves váztalaj, aprózódó regosol, fejletlen iszaptalaj, nyers öntéstalaj, humuszos öntéstalaj, agyag-kopár, lejtőtörmelék-talaj, antropogén kultúrtalaj.

X. Szerves talajok (histosols).

A könyv részletesen ismerteti a felsorolt talajtípusok tulajdonságait, romániai előfordulásait és hasznosításuk módjait.

Az osztályozás alkalmas részletesebb felvételezésnél, és kódolási rendszere lehetővé teszi a tömegvizsgálatok adatainak feldolgozását számítógépeken, valamint tárolását és adatbankokban való felhasználását. Ilyen vonatkozásban az új román talajosztályozás számunkra is tanulságos lehet.

FEKETE ZOLTÁN és SZABÓ LAJOS

Kertészeti Egyetem, Budapest és
Agrártudományi Egyetem, Gödöllő

Érkezett: 1983. február 24.